

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет культурології

Кафедра культурології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
навчальної роботи
Інна Сташевська
серпень 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

галузь знань   **03 Гуманітарні науки**
спеціальність   **034 Культурологія**
освітньо-наукова програма   **Культурологія**

рівень вищої освіти   **третій (освітньо-науковий)**

Харків, 2021

Розробник програми: канд. пед. наук, доц. Тетяна БОСЕНКО,
доцент кафедри культурології

Мова викладання: українська

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри культурології

Протокол №2 від «25» серпня 2021 року

Завідувач кафедри культурології

Тетяна БОСЕНКО

Робочу програму затверджено на засіданні ради факультету культурології

Протокол №2 від «30» серпня 2021 року

Голова ради факультету

Олександр КРАВЧЕНКО

Гарант освітньо-наукової програми

Костянтин КИСЛЮК

1. ОПИС ПРЕДМЕТА ПРАКТИКИ

Предмет: Науково-педагогічна практика для здобувачів третього освітньо-наукового рівня доктора філософії з культурології спеціальності 034 «Культурологія».

Курс: Підготовка докторів філософії	Галузь, спеціальність, освітній рівень	Характеристика практики
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: 3</p> <p>Форми контролю: 4 (залік)</p> <p>Загальна кількість годин: 90</p> <p>Аудиторних: 30</p>	<p>Шифр та назва галузей 03 Гуманітарні науки</p> <p>Шифр та назва спеціальності: 034 «Культурологія»</p> <p>освітній ступінь – доктор філософії з культурології</p>	<p>Обов'язкова</p> <p>Рік підготовки: 2</p> <p>Семестр: 4</p> <p>Вид контролю: залік у 4 семестрі</p>

2. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Науково-педагогічна практика здобувачів третього освітньо-наукового рівня доктора філософії зі спеціальності 034 «Культурологія» є складовою освітньо-наукового процесу і забезпечує безперервність та послідовність формування особистісних і професійних компетентностей, сприяє професійному становленню фахівця освітньо-наукового ступеня «доктор філософії».

Науково-педагогічна практика здобувачів третього освітньо-наукового рівня доктора філософії з культурології поділяється на науково-педагогічну та науково дослідницьку. Загальною метою практики є набуття досвіду продукування та використання інноваційних знань та вмінь з аналітичної, експертної, навчальної, викладацької, консультативної, інформаційної, комунікативної, організаційно-методичної діяльності для вирішення завдань на різних ділянках професійної сфери діяльності (викладацькій, науковій, управлінській).

Завданнями практики є: в межах науково-педагогічної діяльності – поглиблення знань щодо методик інноваційних педагогічних технологій,

застосування вмінь самостійної підготовки та проведення аудиторних занять, організації та контролю освітнього процесу; у межах науково-дослідницької діяльності — удосконалення навичок ефективного застосування наукових методів дисертаційного дослідження та оформлення його результатів.

Програма науково-педагогічної практики розроблена з урахуванням знань, які здобувачі третього освітньо-наукового рівня доктора філософії з культурології здобули при вивченні курсів «Філософія: теорія та методологія пізнання», «Культурологія», «Іноземна мова у мовній комунікації», «Організація та методика науково-дослідної роботи», «Інноваційні методи викладання у вищій школі», «Теорія та практика дослідження пост сучасного суспільства», «Практична риторика», «Філософія культури», «Методологічні проблеми культурології», «Управління науковими проектами: зарубіжна практика апробації результатів дослідження» та ін.

Завдання практики передбачає врахування наукових інтересів здобувачів третього освітньо-наукового рівня, які реалізуються під час проведення занять за навчальними дисциплінами, що відповідають науково-дослідним інтересам майбутніх докторів філософії.

Терміни проведення практики визначаються затвердженими навчальними планами та графіками навчального процесу, а її зміст — цією програмою.

Обов'язки практиканта:

- складати індивідуальний план проходження практики;
- повністю виконувати завдання, передбачені програмою практики;
- дотримуватися правил внутрішнього трудового розпорядку установи — бази практики;
- нести відповідальність за виконану роботу та її результати нарівні зі штатними працівниками;
- у час, який залишається після виконання програмних завдань, брати участь у плановій роботі колективу установи — бази практики.

Обов'язки керівника практики від установи – бази практики:

- організувати проходження науково-педагогічної практики здобувачів третього освітньо-наукового рівня доктора філософії з культурології;
- здійснювати постійний контроль за їх роботою;
- надавати методичну допомогу у виконанні завдань програми практики;
- ознайомлювати з інноваційними методами роботи і консультувати з професійних питань;
- здійснювати контроль за підготовкою необхідної звітної документації;

- скласти на практикантів характеристики, які містять дані про якість виконаної програми практики, ставлення практикантів до роботи.

Обов'язки керівника науково-педагогічної практики від Академії:

- до початку практики налагодити зв'язок із базою практики для своєчасної організації і забезпечення виконання завдань практики в повному обсязі;
- контролювати дотримання практикантами правил внутрішнього трудового розпорядку під час проходження практики;
- контролювати виконання практикантами завдань, передбачених програмою практики;
- після завершення практики подати в аспірантуру повний пакет звітних документів, що характеризують результати проходження аспірантами педагогічної практики, провести залік та внести оцінку за практику в залікову книжку та екзаменаційну відомість.

3. ЗМІСТ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Науково-педагогічна практика проводиться протягом 15 тижнів у 4 семестрі. Базою практики є випускові кафедри профільних ЗВО III-IV рівнів акредитації. *)

У відповідності до освітньо-наукової програми науково-педагогічна практика формує наступні компетентності та результати навчання:

а) компетентності:

Загальні компетентності	ЗК4. Здатність розробляти проекти та управляти ними.
Фахові компетентності	<p>ФК3. Здатність здійснювати пошук, виявляти та використовувати різноманітні джерела інформації за напрямом дослідження, зокрема із застосуванням сучасних інформаційних технологій, баз даних та інших електронних ресурсів.</p> <p>ФК5. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті.</p> <p>ФК7. Здатність дотримуватись етики досліджень, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.</p> <p>ФК8. Здатність до формування системного наукового світогляду, загальнокультурного кругозору, соціальних компетентностей, необхідних для</p>

	здійснення ефективної науково-педагогічної діяльності.
--	--

б) результати навчання:

	<p>ПРН6 Розробляти та реалізовувати академічні та/або практичні інноваційні культурологічні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику.</p> <p>ПРН7. Розв'язувати значущі наукові, освітні та практичні проблеми культурології з дотриманням норм академічної етики і врахуванням їх суспільної значимості.</p> <p>ПРН9. Здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті.</p>
--	--

Як складова освітньо-наукової підготовки здобувачів третього освітньо-наукового рівня доктора філософії з культурології науково-педагогічна практика має сприяти:

- поглибленню знань, умінь та навичок із фахових дисциплін;
- удосконаленню навичок організаційно-педагогічної, навчально-методичної, навчально-виховної, науково-педагогічної діяльності в професійних колективах освітніх структур, кафедр та предметних комісій ЗВО III-IV рівнів акредитації;
- опануванню майбутніми докторами філософії інноваційних освітніх технологій;
- поглиблення досвіду застосування та продукування нових наукових знань для вирішення проблемних педагогічних завдань в освітньо-виховному процесі.

Виконання практичних завдань передбачає:

1. Ознайомлення з навчально-методичними матеріалами й організацією освітньо-виховного процесу ЗВО бази практики.
2. Розробку спецкурсу (робочої програми, силабусу) спорідненого за проблематикою з дисертаційним дослідженням.
3. Самостійну розробку та проведення лекційних, семінарських та практичних занять інноваційного типу з фахової навчальної дисципліни (спецкурсу) /чотири одиниці/.

4. Відвідування різних форм освітньо-виховних заходів, що проводяться у ЗВО-базі практики.
5. Участь у науково-методичній роботі колективу вищого освітнього закладу, де відбувається практика (засіданнях кафедр або циклових комісій, науково-методичних семінарів тощо).
6. Аналіз інноваційних методик чи новітнього педагогічного досвіду, що використовується в освітньо-виховному процесі установи-базі практики.

4. ЗМІСТ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

Базою науково-дослідницької практики є випускові кафедри закладу вищої освіти, до яких прикріплені здобувач освітнього ступеня «доктор філософії» з метою вдосконалення науково-дослідних компетентностей.

Виконання завдань практики передбачає:

1. Визначення зв'язків своєї теми дослідження з актуальними напрямками наукових досліджень, науковою стратегією випускової кафедри, концепцією викладання спецдисциплін. Корегування методико-методологічних та змістовно-структурних аспектів дисертаційної роботи.

2. Виконання всіх видів робіт, запланованих в індивідуальному плані аспіранта.

3. Проведення в реальній аудиторії лекційних, (практичних, семінарських) занять за програмою розробленого на основі дисертаційного дослідження спецкурсу, що сприяє апробації результатів наукового дослідження.

4. Підготовка доповіді (веб-презентації) за темою дисертаційного дослідження для апробації його результатів на науковій конференції, науковому семінарі або засіданні випускової кафедри.

5. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ ТА ЇЇ ЗАХИСТ

За результатами проходження науково-педагогічної практики аспіранти оформлюють та подають звітну документацію, яка підбиває якісні та кількісні показники виконання програмних завдань.

Звітна документація із науково-педагогічної частини практики передбачає:

- індивідуальний звіт- щоденник практики, який містить відомості про проведenu аспірантом роботу за час проходження науково-педагогічної практики, включно з аналізом методик/педагогічного досвіду, що використовується в освітньому процесі ЗВО;

- тексти лекцій, презентаційні матеріали, тези семінарських/практичних занять, проведених практикантом та матеріали інших освітньо-виховних заходів;
- методичні матеріали, використані в процесі підготовки та проведення аудиторних занять (приблизний перелік питань до заліку зі спецкурсу, тести, контрольні питання, інструктивно-методичні матеріали для допомоги в організації самостійної роботи студентів тощо)
- рецензії: 1 – на лекційне заняття, 1 – на семінарське (практичне) заняття, 1 – на курсову роботу;
- додатки (аудіо-відео записи проведених занять/на розсуд аспіранта тощо);
- текст/презентація доповіді на підсумкових зборах.

Організація та керівництво практиками здобувачів третього освітньо-наукового рівня доктора філософії з культурології здійснюється відповідно до типових вимог.

По закінченні практики кожний здобувач третього освітньо-наукового рівня доктора філософії з культурології складає письмовий звіт про підсумки науково-педагогічної практики, який має містити стислий опис бази практики, дані про організацію діяльності випускової кафедри та конкретну роботу, що виконана практикантом, пропозиції щодо вдосконалення змісту та організації науково-педагогічної практики.

Звіт - щоденник мають бути підписані керівником практики від бази практики. Пакет звітних документів надається здобувачем третього освітньо-наукового рівня доктора філософії з культурології на кафедру **за тиждень** до заліку.

Захист практики відбувається у формі підготовленої практикантом доповіді/мультимедійної презентації, з якою він виступає на підсумкових зборах керівників практики від Академії, представників навчальної частини, аспірантури та аспірантського загалу.

Оцінювання практики здійснюється у формі заліку на підставі захисту звітної документації, виявлення набутих професійних знань, умінь та навичок, активності, творчого та відповідального ставлення до роботи, зацікавленості в науково-педагогічній діяльності тощо.

Методи оцінювання: оцінки за виконання індивідуальних завдань, підсумковий залік.

6. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЩО ПРИСВОЮЮТЬСЯ АСПРАНТАМ

Шкала оцінювання:

90—100 балів — відмінно (A);

82-89 балів — добре (B);

75—81 бал — добре (C);

67-74 бали — задовільно (D);

60-66 балів — задовільно (E);

35-59 балів — незадовільно з можливістю повторного складання (FX);

1-34 бали — 1 незадовільно з обов'язковим повторним курсом (F).

Шкала нарахування балів за основні форми педагогічної практики:

розроблення та читання лекції — $10 \times 2 = 20$ балів;

розроблення та проведення семінарського, практичного або лабораторного заняття — $2 \times 2 = 20$ балів;

підготовка мультимедійної презентації — 10 балів;

підготовка методичних та інших матеріалів (контрольних питань, тестів, рецензій) — 10 балів

підсумковий контроль — 40 балів (захист звіту, підготовка/виступ з доповіддю на заключному засіданні конференції за результатами практики).

*) За бажанням/вимогою здобувача освіти рівня доктора філософії та за погодженням з керівником практики, аспірант, який має досвід викладацької діяльності і під час практики працює на посаді викладача ЗВО, проведення їм відкритих лекцій (семінарських/практичних занять) можливо реалізовувати за місцем роботи. Оцінки за виконання цих робіт додаються до суми балів підсумкового контролю.

Рекомендовані джерела інформації:

1. Абдалова О.И. Использование технологий электронного обучения в учебном процессе/О.И. Абдалова, О.Ю.Исакова// Дистанц. и виртуал. обученеие.- 2014.-№12.- С.50-55: рис.; табл..
2. Артемова Л.В. Педагогіка і методика вищої школи: інтерактивні технології в курсах навчальних дисциплін: навч. - метод. посіб. –К.: Кондор,2008.
3. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: Навч. посіб. –К.: «Академвидав», 2012. -352 с
4. Журба І.С. Методика викладання у вищій школі. Хмельницький/, ХНУ. -2005. -98 с.
5. Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи:монографія/П.Ю.Саух [та ін.]; ред. П.Ю.Саух.- Житомир: Вид-во ЖДУ ім..І.Франка,2011.-444с.
6. Ігри для дорослих. Інтерактивні методи навчання / Упоряд. Л. Галіцина .- К, 2005.-128 с.
7. Інтерактивні методи навчання: навч.посіб./ за аг.Ред. П.Шевчука, П.Фенриха.-Щецін: Вид-во WSAP, 2005.- 137 с.
8. Кларин М.В. Инновации в мировой педагогике: обучение на основе исследования игры и дискуссии // М.В.Кларин. –Рига: НПЦ «Эксперимент», -2007. -327 с.

9. *Коваль С.М.* Використання технології ВЕБ-квесту в навчальному процесі. - Харків.: НТУ «ХП», вип..38-39.- С.132-142.
10. *Козяр М.М.* Інноваційні технології навчання в діяльності ВНЗ. - Харків.: НТУ «ХП», вип..38-39.-С.142-151.
11. *Лозова В.І.* Теоретичні основи виховання і навчання: Навчальний посібник к / Харківський держ. Пед..ун-т ім. Г.С.Сковороди. –2-е видання, випр..і доп./ В.І.Лозова, Г.В.Троцько. – Харків: «ОВС», 2002. -400 с.
12. *Ляшова Н.* Оцінювання знань студентів методом тестування / Н.Ляшова, О.Співакова // Рідна школа.-2000.- №4.
13. *Методика* викладання у вищій школі: навч. посіб. /О.В.Малихін, І.Г.Павленко.-Київ: КНТ, 2014. -262 с.
14. *Мороз В.Д.* Самостійна навчальна робота студентів: Монографія / В.Д.Мороз. –Х.:ХМК,2003.-63с.
15. *Мороз О.* Психолого-педагогічна модель особистості викладача вищої школи / О.Мороз, В. Юрченко // Наукове проектування інноваційних систем вищої освіти. – Тернопіль, 2000. – С. 187 – 189.
16. *Нагаєв В.М.* Методика викладання у вищій школі: Навчальний посібник.-К.:Центр учбової літератури, 2007. - 232 с.
17. *Науково-дослідна* робота студентів: аспект формування особистості майбутнього вченого, фахівця високої кваліфікації. Зб. матер. конф. –Запоріжжя: ЗНТУ,2002. -625 с.
18. *Нові інформаційні* технології у самостійній роботі студентів: Матер. навч.- метод. конф /За ред.. В.В.Аполія; Львів .комерц .акад. –Львів: ЛКА,2003.-278 с.
19. *Організація самостійної* роботи студентів: Навч. - метод. вид.; Зб. ст. /За заг. ред. В.М.Короля; Черкас. держ. ун-т ім. Б.Хмельницького.-Черкаси: ЧДУ,2003. -215 с.
20. *Особистісно орієнтовані* технології навчання і виховання у вищих навчальних закладах: колект. моногр./(кол.авт.: В.Андрущенко, Н.Дівінська, Б.Корольовта ін.); за заг. ред.. В.П.Андрущенко, В.І.Лугового; Ін-т вищ. освіти АПН України. – Київ: Педагогічна думка, 2008. -254 с.
21. *Пасинок В.Г.* Теоретичні основи мовленнєвої підготовки вчителя. Монографія.- Харків: ІМІС.-2001. -280 с.
22. *Педагогічна майстерність* у закладах професійної освіти: Монографія. За аг. ред. Ничкало Н.Г., Зязюна І.А. та ін.- К.: 2003. – 246 с.
23. *Приходько М.І.* Педагогіка вищої школи: Курс лекцій для магістрів/ М.І.Приходько; Запоріж. Держ. ун-т. – Запоріжжя: ЗДУ, 2001. – 97 с.
24. *Проблемная* лекція в вузе: Метод. Реком. Для препон. / Укр.. ЗАО. Политех. Ін-т ім. І.З.Соколова. –Х.,1995. -18 с.
25. *Професійна* педагогічна освіта: інноваційні технології та методики: монографія/(кол.авт.: Дубасенюк О.А., Лісова С.В., Осадчий М.М. та ін..)-Житомир: Вид-во Житомирського держ. ун-ту ім..І Франка.-2009.-264 с. 0
26. *П'ятинова Г.П.* Інтерактивні методики та специфіка їх застосування у вищій школі: Метод. посіб. Для студентів та магістрантів гуманіст. спец. /Г.П.П'ятинова, О.Г.Глотов, Терноп. держ. пед. ун-т ім. В.Гнатюка, Лаб. славіст. та методол. Студій. –Тернопіль: ТДПУ, 2002.-20 с.
27. *П'ятакова Г.П.* Сучасні педагогічні технології та методика їх застосування у вищій школі: навч.-метод. посіб. для студ. та магістр. вищої школи / Г.П.Пятакова, Н.М.Заячківська.-Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка.-2003.-55с.
28. *Рекомендації* по організації и проведенію консультацій / Кировоград. Ін-т с.-х. машиностр. – Кировоград,1983.-19 с.
29. *Стрельников В.Ю., Бритченко І.Г.* Сучасні технології навчання у вищій школі. -Полтава: ПУЕТ, 2012.-309с.
30. *Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М.* Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підруч. Для вищ. Навч. Закладів. -2-ге вид., перероб. і доп. / В.М.Шейко, Н.М.Кушнарєнко. –К.: Знання-Прес, 2002.
31. *Шейко В.М., Богуцький Ю.П., Кушнарєнко Н.М.* Наукова творчість у галузі культурології і мистецтвознавстваі: навчальний посібник / В.М.Шейко, Ю.П.Богуцький, Н.М.Кушнарєнко. –Харків: ХДАК, 2016.-330с.
32. *Шестопалюк О.В.* Інноваційні моделі навчання в діяльності вищих навчальних закладів/ О.В. Шестопалюк//Теорія і практика управління соціальними системами. – 2013.-№3.-С.118-124.
33. *Шляхтун П.П.* Методика викладання соціально-гуманітарних дисциплін: навч. посіб. / П.П.Шляхтун. – К.: ВЦ «Академія», 2011.
34. *Шопа Я.І.* Курсові, дипломні та магістерські роботи: навч. посібник / Шопа Я.І., Конопельник О.І.; за ред. П.Я.Якібчука.-Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2013.-Вид.2-ге, зі змін. та доповн.-100с.

Інформаційні ресурси

35. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
36. <http://lib-hdak.in.ua> – сайт бібліотеки Харківської державної академії культури.

37. <http://korolenko.kharkov.com> – сайт Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка.
38. <http://www.nbu.gov.ua> – сайт Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського.
39. <http://mari.kiev.ua> – сайт Інституту проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України.
40. www.gumer.info – електронна бібліотека з гуманітарних наук.
41. <http://nbuv.gov.ua/taxonomy/term/334> - Наукова періодика України
42. www.npu.edu.ua – Електронна бібліотека НПУ імені М.П.Драгоманова
43. ekmair.ukma.edu.ua – репозиторій КМА
44. <http://ippo.org.ua> – Інститут післядипломної педагогічної освіти
45. invnz.blogspot.com – Інноваційні форми, методи і технології навчання
46. Берестова А. Інноваційні технології та методи навчання у професійній освіті. [Електронний ресурс].- Режим доступу: – <http://nadoest.com/innovacijni-tehnologii-i-ta-metodi-navchannya-u-profshijnij-osv>
47. Бистрова Ю.В. Інноваційні методи навчання у вищій школі України [Електронний ресурс]/ Ю.В.Бистрова//Право та інноваційне суспільство: електрон. Наук. вид. - 2015.- №1 (4) Режим доступу: <http://apir.org.ua/wp-content/uploads/2015/04/Bystrova.pdf>.
48. Якимович Т. Д. Форми і методи оцінювання результатів виробничої практики / Т. Д. Якимович, О. В. Макогін // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. - 2016. - Вип. 46. - С. 355-359. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Sitimn_2016_46_91.